

KRAH FINANCIJSKOG TAKOZVANOG 'CARRY TRADE'-A IZAZVAT ĆE DETONACIJU FINANCIJSKOG SUSTAVA

Hrvatska obiluje 'stručnjacima' financijskog inženjeringa i naveliko se hvali ulazak Hrvatske u krilo naprednih zapadnih dostignuća. Sa službenih strana dolaze samo pohvale i želja za što većim prilivom tog 'dobrohotnog' kapitalakoji će nam svima donijeti blagostanje ako slušamo nove proroke i vračeve tog poslovanja. U svim tim hvalospjevima teško je čuti glas upozorenja. Slično Hrvatskoj i Island se uzdigao u vještinama financijskog inženjeringa i koristi 'slobodnog' priliva financijskog kapitala. Konačni uspjeh pothvat je doživio kad je cijela zemlja pala pod stečaj. Može li Hrvatskoj pomoći taj primjer?

U petak 24. veljače 'the Daily Telegraph' je objavio iskreno priznanje da se čitav globalni financijski sustav nalazi na rubu raspada kao posljedica skorog i neminovnog kraha trgovanja 'carry trade'-a [hrvatski izraz![†]] na osnovu japanskog jena. Ambrose Evans-Pritchard napisao je Telegraph-ov članak, „Globalni kreditni ocean presušuje“, i navodi nekoliko vodećih financijskih analista, koji upozoravaju da je čitav sustav u opasnosti ako Japan započne s podizanjem kamatne stope i tako zaustavi jensko 'prijenosno trgovanje', koje je pothranjivalo i pothranjuje globalnu hiperinflaciju i špekulantske napuhane mjehure zadnjih nekoliko godina.

Prema Telegraphovoj definiciji, „ 'Carry-trade'—poznat pod tim izrazom—je skoro nepresušni stroj izdavanja novca za banke i 'hedge' fondove. Oni mogu posuđivati za gotovo nultu kamatnu stopu u Japanu, ili 1 posto u Švicarskoj, i zatim posuditi iste novce bilo gdje u svijetu gdje se nude veće stope povrata novca, bilo da se radi o argentinskim obveznicama ili sigurnosnim obveznicama za hipoteke u SADu.“ Prošli tjedan nastupila je kriza kad je agencija za ocjenjivanje financijske uspješnosti ['rating' agency] snizila ocjenu islandskog

[†] Mogli bismo to nazvati 'trgovanje na podlozi [stanovite valute]', ili 'prijenosno trgovanje na bazi [stanovite valute]', recimo u slučaju Japana 'jensko prijenosno trgovanje'. Kod toga jedna valuta služi kao osnovica koju 'igrač' posuđuje od japanske banke, kupuje za jen druge valute a njih preprodaje drugima po višoj kamatnoj stopi. Na toj bazi počiva gotovo sva financijska mudrost svijeta, kojoj se svi klanjaju, pa i mi, kao najvećoj mudrosti, to je naša fontana vječne mladosti!! [Opaska prevoditelja]

suverenog duga. Kamatna stopa u Islandu je 10,75%. Banka Japana je najavila planove napuštanja svoje politike nulte stope posuđivanja i to već sljedećeg mjeseca. To je izazvalo paniku, koju Evans-Pritchard navodi.

Evans-Pritchard navodi nekoliko analista. David Bloom od HSBC-a opominje, „ 'Prijenosno trgovanje' prožima svaki pojedini instrument kojeg možemo zamisliti, raspon kreditnih stopa, raspon stopa mjenica [bond-ova]. Sve je zatrovano. Tome dolazi kraj kasnije ove godine i bit će gadno, iako još nije došlo do točke potresa zasada. Ljudi imaju 'panglossovsko' vjerovanje u kročenje globalnog kapitalizma no to će se uskoro promijeniti kad se pažnja povrati na financijske raskorake SADA.“

Navodi se i Stephen Lewis od Monument Securities koji je izjavio: „Postoji nekoliko stotina milijardi dolarskih stavki u 'prijenosnom trgovanju' i to će se klupko razmotati čim postane neprobitačno. Kad Banka Japana zavede teže uvjete mogli bismo vidjeti stanovite spektakularne učinke. Svijet nikad ranije nije prošao kroz ovo, pa postoji veliki rizik pogreški“.

Iskrenost Stephena Roach-a, vodećeg ekonomiste Morgan-a Stanley-ja bila je još oštija: „Iskušenje 'prijenosnog trgovanja' je toliko zavodljivo da stvara umjetnu potražnju za 'prijenosnom' imovinom pa to stvara mogućnost pretvaranja normalnog povećanja vrijednosti imovine u razmjere napuhanih mjehura. Povijest nam govori da 'prijenosna trgovanja' dožive svoj kraj čim započne ciklus težih uvjeta središnjih banaka.“

- LaRouche kaže: Neka bude -

Politički ekonomist Lyndon LaRouche još je daleko otvorenije i iskrenije govorio. „Jensko prijenosno trgovanje je u velikoj neprilici. Sama činjenica da se pitanja kao ona o kojima Daily Telegraph izvješćuje postavljaju znači da će 'prijenosno trgovanje' uskoro pomesti prašina. Island i druge zemlje otići će u stečaj. No učinak faktora umnožavanja detonacije 'prijenosnog trgovanja' značit će da će kriza udariti jačinom mnogo snažnijom od

DODATAK

1.

28. veljače 2006.

USRED SILOVITE PROVALE JENSKOG PRIJENOSNOG TRGOVANJA, GEITHNER, PREDSEDNIK NJUJORSKOG FED-a UPOZORAVA NA POSLJEDICE KREDITNIH DERIVATA.

Timothy Geithner, Predsjednik njujorške Federal Reserve Bank-e održao je govor Globalnoj udruzi stručnjaka za rizike [Global Association of Risk Professionals] u New York City-ju. Geithner je pvo pohvalio nepostojeće dobrobiti „brzog rasta instrumenata za prebacivanje rizika“, a zatim se usredotočio na derivate, naročito kreditne derivate. Rekao je: „Oni nisu uklonili rizik. Nisu okončali naklonost tržišta prema povremenim razdobljima manije i panike. Nisu uklonili mogućnost propasti glavnih, moćnih financijskih posredništva. I oni ne mogu potpuno zaštititi širi financijski sustav od posljedica takve propasti.“

Izjavio je, „Opseg tržišta derivata poznatog kao 'over-the-counter' [preko tezge, t.j. van kontrole države] veoma je velik ... bliži se svoti od \$300 bilijuna“. Istaknuo je da bi u slučaju propasti jedne strane u mnogoznačnom klupku derivatnih ugovora i njenog prisilnog prekida ugovora, „postupak poništenja položaja koje je ta stranka imala u ugovoru i njegove zamjene mogao bi dodati pritiske na tržišta i vjerojatno umnožiti izravnu izazvanu štetu.“ Geithner je istaknuo da su kreditni derivati „uknjiženi na mnogo manjoj osnovici na kojoj počiva izdavanje kredita“, to jest, za svaki dolar duga tvrtke, banke mogu uknjižiti do \$10 kreditnih derivata, da bi tobože 'osigurale' dug. Geithner je

pojedine države ili valute. To će srušiti čitav 'poslije-Bretton Woods-ki' sustav plutajućih valutnih tečajeva.“

Ali LaRouche dodaje, „Neka bude tako. Sustav je osuđen na propast bez obzira na ikakve prilike, a mi znamo što treba učiniti da se uspostavi novi, stabilni financijski sustav na osnovi načela izvornog Bretton Woods sustava Franklina Roosevelta. Spreman sam i imam recept kako točno riješiti ovu krizu. Jeste li vi spremni?“

podvukao činjenicu da „u slučaju neispunjenja ugovornih obveza [kreditni derivati bi] umnožili ... rizik štetne tržišne dinamike.“

Smjer Geithnerovih primjedbi važniji je zato jer mu je u biti dana odgovornost dužnosnika poslova Federal Reserve-e pri pokušaju stavljanja kreditnih derivata pod kontrolu, a na tome on neuspješno radi s 14 vodećih banaka kreditnih derivata.

2.

1. ožujka 2006.

ČLANAK NA PRVOJ STRANICI WALL STREET JOURNAL-a UPOZORAVA DA BI NEMINOVNI POMAK MONETARNE POLITIKE JAPANA MOGAO „ZATRESTI“ GLOBALNA FINANCIJSKA TRŽIŠTA

Preokrenuvši svoju politiku lakog novca koja je bila „glavno stalno uporište svjetskog gospodarstva gotovo jedno desetljeće“, obuhvatila bi povlačenje bilijuna jena iz japanskog bankovnog sustava. 'Hedge' fondovi, zapažaju novine, posuđivali su po niskim japanskim kamatnim stopama da bi ulijevali gotovinu u imovinu diljem svijeta koja je donosila visoku dobit—što je poznato kao jensko 'prijenosno trgovanje'. Glavne reperkusije sadrže veće kamatne stope svega od hipoteka u SADu do zaduženja stranih vlada, pada vrijednosti dionica na globalnim burzama, porast vrijednosti jena i pada cijena mjenica [bond-ova].

„To ima potencijal postati veoma velik događaj“, kaže Bill Kholi, upravni direktor tvrtke Putnam Investments, zapažajući da su financijska tržišta postala ovisnici o toj solventnosti.